

SXEDIO.J83

21.4.1967: Ο ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΑΤΑΚΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΕΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΚΑΡΕΖΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΗΓΟΥΝΤΙΑ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ ΠΛΗΡΩΣ. Ο ΝΕΟΣ ΠΡΩΘΥΠΟΠΥΡΓΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ ΥΠΟΣΧΕΤΑΙ ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στις **21** Απριλίου **1967** ο Στρατός αναλάμβανε την εξουσία στην Ελλάδα και έβαζε τη χώρα στο γύψο για επτά ολόκληρα χρόνια.

Το πραξικόπημα που ανέτρεψε τη νόμιμη Κυβέρνηση του Παναγιώτη Κανελλόπουλου θα συνόδευε τη θητεία της με μια τραγωδία: Την τουρκική εισβολή στην Κύπρο το **1974** και την κατάληψη του **40%** του εδάφους της.

Επικεφαλής των κινηματιών ήταν ένας Ταξίαρχος, ο Στυλιανός Πατακός, και οι Συνταγματάρχες Νικόλαος Μακαρέζος και Γεώργιος Παπαδόπουλος.

Οι τρεις Συνταγματάρχες κινήθηκαν όσο μπορούσαν συνωμοτικά και κατέλαβαν τη εξουσία σε μια περίοδο που στη χώρα επικρατούσε πραγματικά πολιτικό χάος και αναρχία.

Τα προηγούμενα χρόνια ανεβοκατέβαιναν οι διάφορες κυβερνήσεις κάθε λίγους μήνες ύστερα από μια Αποστασία κατά την οποία αποχώρησαν αρκετοί βουλευτές από την Κυβέρνηση της Ένωσης Κέντρου του Γεωργίου Παπανδρέου με αποτέλεσμα η τελευταία υπό τον Παναγιώτη Κανελλόπουλο της ΕΡΕ είχε προγραμματίσει τη διενέργεια εκλογών στις **28** Μαΐου.

Η πολιτική αναταραχή (**1963-1967**) άρχισε με την παραίτηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή ύστερα από διαφωνία με τον Βασιλέα Παύλο, την άνοδο του Γεωργίου Παπανδρέου και την παύση του από τον νέο βασιλέα Κωνσταντίνο, τις τρεις κυβερνήσεις των αποστατών και μια μεταβατική του Ιωάννη Παρασκευόπουλου και τέλος της Κυβέρνησης του

Παναγιώτη Κανελλόπουλου

Ο Ταξίαρχος Στυλιανός Πατακός επικεφαλής των Πραξικοπηματιών στις αναμνήσεις του που εξέδωσε το 2002, (21η Απριλίου 1967 Διατί, Ποιοί, Πώς, εκδόσεις Βιοβιβλ σελ 105) δικαιολογεί με τα ακόλουθα την ανάληψη δράσης των πρωταγωνιστών για τη διενέργεια του πραξικοπήματος:

"Συνεπείς προς το καθήκον μας, απεφασίσαμεν. Ετολμήσαμεν...Παρενομήσαμεν, με ιερών σκοπόν και αγαθήν πρόθεσιν.

Δεν παρενομήσαμεν ημείς περισσότερον από όσον παρενόμουν, αλληλοκατηγορούμενοι διά τούτο, οι Κυβερνώντες τότε την Πατρίδα μας.

Η χώρα ευρίσκετο εις πληρη εκτροχιασμόν και αποσύνθεσιν, περικυκλωμένη από εχθρούς, γείτονας που μας εχλεύαζαν και μας εξηυτέλιζαν.

Περαιτέρω ανοχή αυτής της καταστάσεως θα ήτο ανεπίτρεπτος, θα ήτο συνεργία των Ενόπλων Δυνάμεων εις το έγκλημα.

Η Δημοκρατία εν κινδύνω.

Επρεπε να προστατευθή. Ο λαός ωδηγείτο εις αλληλοσπαραγμόν. Οφείλαμεν να τον αποτρέψωμεν.

Αι εκλογαί αντί να λύσουν το πρόβλημα θα το επδείωναν. Δεν έπρεπε να γίνουν.

Η πολιτική ηγεσία είχε φθαρεί. Επρεπε να ανανεωθή.

Αι ένοπλοι δυνάμεις μας δεν προπαρασκευάζοντο και δεν ανεφωδιάζοντο επαρκώς ούτε υλικώς, ούτε ψυχικώς, προς αντιμετώπισιν εχθρικής προσβολής.

Επρεπε να τας καταστήσωμεν αξιομάχους,

Και τι ίστατο όρθιον;

Τα πάντα εκειντο χαμαί.

Επρεπε να αναζωογονηθούν.

Η σωτηρία της Πατρίδας πρέπει να είναι ο υπέρτατος νόμος,

Και ελήφθη η απόφασις.

Η μεγάλη απόφασις με συνέπειαν, προς τον υπέρτατον νόμον της σωτηρίας της Πατρίδος και της

αναγεννήσεως μιας νέας, αληθούς υγιούς και ευρώστου δημοκρατίας.

Εχρειάζετο αποφασιστικότητας και τόλμη.

Οι πρωταγωνιστές του πραξικοπήματος έδρασαν αστραπιαία τα ξημερώματα της 21ης Απριλίου.

Οι στρατιωτικοί συνέλαβαν δεκάδες πολιτικούς με επικεφαλής τον πρωθυπουργό Παναγιώτη Κανελλόπουλο, τον Ανδρέας Παπανδρέου, γιο του πρώην πρωθυπουργού Γεωργίου Παπανδρέου, τον Πρόεδρο της ΕΔΑ Ι. Πασσαλίδη, τον Μανώλη Γλέζο, στέλεχος επίσης της ΕΔΑ, το μουσικοσυνθέτη Μίκη Θεοδωράκη και εκατοντάδες άλλους κομμουνιστές.

Πολλοί από αυτούς μεταφέρθηκαν στις φυλακές της Γιάρου όπου θα έμεναν για μεγάλη χρονική περίοδο εξόριστοι.

Με βασιλικό διάταγμα που εκδόθηκε επιτρεπόταν η σύλληψη και φυλάκιση κάθε προσώπου χωρίς οποιαδήποτε διατύπωση και χωρίς ένταλμα της αρμόδιας αρχής και χωρίς να συντρέχει κανένας λόγος.

Με το διάταγμα η κράτηση του συλλαμβανόμενου δεν θα είχε χρονικό περιορισμό.

Στον τύπο επιβλήθηκε λογοκρισία ενώ απαγορεύθηκαν οι συγκεντρώσεις σε κλειστό χώρο ή στο ύπαιθρο.

Ακόμα απαγορεύθηκε η σύσταση οποιουδήποτε συνταρισμού που θα επιδίωκε συνδικαλιστικούς σκοπούς.

Επίσης απαγορεύθηκαν απόλυτα οι απεργίες.

Η ορκωμοσία της νέας Κυβέρνησης, δεν καθυστέρησε καθόλου. Εγινε ενώπιον του Βασιλιά Κωνσταντίνου, ο οποίος ουσιαστικά συντασσόταν με την ενέργεια του αυτή με τους πραξικοπηματίες.

η ορκωμοσία έγινε στα ανάκτορα Αθηνών και τη νέα κυβέρνηση αποτέλεσαν οι ακόλουθοι:

1. Πρόεδρος Κυβέρνησης ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου Κωνσταντίνος Κόλλιας.

2. Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εθνικής Αμυνας ο αρχηγός του Γενικού Επιτελείου

Στρατού Αντιστράτηγος Γρηγόριος Σπαντιδάκης.

3. Υπουργός Συντονισμού Συνταγματάρχης Πυροβολικού Νικόλαος Μακαρέζος.

4. Υπουργός Εσωτερικών ο Ταξίαρχος Στυλιανός Πατακός.

5. Υπουργός Προεδρίας της Κυβέρνησης ο Συνταγματάρχης Πυροβολικού Γεώργιος Παπαδόπουλος.

Την επομένη του πραξικοπήματος διορίστηκε Υπουργός Εξωτερικών ο Πρέσβης Οικονόμου- Γκούρας, πρώην υπουργός Εξωτερικών της μεταβατικής κυβέρνησης Παρασκευοπούλου και Αμυνας ο Αντιστράτηγος Ζωϊτάκης.

Ο Συνταγματάρχης Νικόλαος Μακαρέζος στις αναμνήσεις του "ως οδηγηθήκαμε στην 21η Απριλίου 1967", εκδόσεις Πελασγός, σελ. 185 αναφέρει για το θέμα του Βασιλέα:

" Η Στρατιωτική Επιχείρηση είχε ως Στρατηγικό Αντικειμενικό Σκοπό την εγκαθίδρυση Επαναστατικού Καθεστώτος. Αυτό εσήμαινε: Σε πρώτο χρόνο την κατεδάφιση του "κατεστημένου" και σε δεύτερο χρόνο, την αντικατάσταση του με επαναστατική Κυβέρνηση.

Για την αποφυγή και της παραμικρής αιματοχυσίας, έπρεπε η ολοκλήρωση του αντικειμενικού σκοπού να απέχει χρονικά όσο το δυνατόν λιγώτερο από την υλοποίηση των ενδιαμέσων αντικειμενικών σκοπών. Δηλαδή έπρεπε να ορκιστεί η Επαναστατική Κυβέρνηση όσο το δυνατόν ταχύτερα για να μη δημιουργηθεί κενό στην άσκηση της εξουσίας που θα μπορούσε να διευκολύνει οποιασδήποτε μορφής απόπειρες θερμοκεφάλων. Πριν το ψυχολογικό αποτέλεσμα του αιφνιδιασμού αρχίσει να εξασφαλίζεται, έπρεπε να έχει οικοδομηθεί ο σκελετός του κανούργιου επαναστατικού οικοδομήματος.

Η Επανάσταση επιθυμούσε, σε κάθε τρόπο να διατηρήσει τον Θρόνο. Γι' αυτό η Επαναστατική Κυβέρνηση έπρεπε να ορκιστεί από τον Ανώτατο άρχοντα, στην κατάλληλη στιγμή, θα συναντούσαμε οι τρεις (Πατακός- Παπαδόπουλος- Μακαρέζος) τον

Βασιλέα για να διαπραγματευτούμε το θέμα του σχηματισμού και της άμεσης ορκωμοσίας της Επαναστατικής Κυβερνήσεως..."

Την ίδια μέρα ο Πρόεδρος της δικτατορικής Κυβέρνησης Κωνσταντίνος Κόλλιας σε διάγγελμα του προς τον ελληνικό λαό δικαιολόγησε την επέμβαση του στρατού με τα ίδια περίπου λόγια που χρησιμοποίησε και ο Στυλιανός Πατακός.

Ανέφερε:

"Ελληνικέ λαέ,

Από μακρού παριστάμεθα μάρτυρες ενός εγκλήματος, το οποίον διαπράττεται εις βάρος του κοινωνικού συνόλου και Έθνους ολοκλήρου. Η αδίστακτος και άθλια πολιτική συναλλαγή, ο εκραχειλισμός μεγάλης μερίδος του Τύπου, η μεθοδική επίθεσις εναντίον όλων των θεσμών και διάβρωσις των ο κατεξουτελισμός του Κοινοβουλίου, η κατασυκοφάντησις των πάντων, η παράλυσις της κρατικής μηχανής, η πλήρης έλλειψις κατοτασυκοφάντησις των πάντων, η παράλυσις της κρατικής μηχανής, η πλήρης έλλειψις κατανοήσεως, τα φλέγοντα προβλήματα της νεολαίας μας και η κακομεταχείρισις φοιτητών και σπουδαστών μας, η ηθική πόρωσις, η σύγχυσις και η ολότης, η μυστική και φανερά συννεργασία με τους ανατροπείς και τέλος τα συνεχή εμπιστευτικά κηρύγματα ασυνειδήτων δημοκόπων, κατέστρεψαν την γαλήνην του τόπου, εδημιούργησαν κλίμα αναρχίας και χάους, εκαλλιέργησαν συνθήκας μίσους και διχασμού και μας ωδήγησαν εις το χείλος της εθνικής καταστροφής.

Δεν απέμεινε πλέον άλλος τρόπος σωτηρίας από την επέμβασιν του στρατού, η επέμβασις αύτη βεβαίως αποτελεί εκτροπήν εκ του συντάγματος, αλλ' η εκτροπή αυτή ήτο επιβεβλημένη διά την σωτηρίαν της πατρίδος μας και η σωτηρία της πατρίδος είναι ο υπέρτατος νόμος.

Αι εκλογαί, αι οποίαι προεκκηρύχθησαν δεν ήτο δυνατόν να δώσουν την λύσιν εις το δημιουργηθέν αδιέξοδον. Πρώτον διότι υπό τας παρούσας συνθήκας

ήτο αδύνατος η ομαλή διεξαγωγή των και δεύτερον διότι οιονδήποτε και εάν ήτο το αποτέλεσμα αυτών θα ωδηγούμεθα μοιραίως εις την αιματοχυσίαν και το χάος, δι' αυτό επενέβη ο στρατός, διά να ανακόψη τουτέστιν την πορείαν προς την καταστροφήν. Ενα βήμα προ της αβύσσου, εις ολόκληρον την χώραν επικρατεί απόλυτος γαλήνη και τάξις.

Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Κυβερνήσεως εστρατεύθησαν προς εκτέλεσιν του προς την πατρίδα καθήκοντος. Ποιοι είμεθα; Δεν ανήκομεν εις ουδέν πολιτικόν κόμμα και ουδεμίαν πολιτικήν παράταξιν, είμεθα διατεθειμένοι να ευνοήσωμεν εις βάρος της άλλης.

Ανήκομεν εις την τάξιν του μόχθου και θα σταθώμεν εις το πλευρόν των πτωχών αδελφών μας Ελλήνων.

Ελαυνόμεθα αποκλειστικώς από πατριωτικά κίνητρα και επιδιώκομεν να καταργήσωμεν την φαυλοκρατίαν και να εξυγιάνωμεν τον δημόσιον βίον. Να απομακρύνωμεν από τον οργανισμόν της χώρας την σήψιν από την οποίαν εκινδύνευσε. Να αποτρέψωμεν τον διχασμόν και την αλληλοσφαγήν προς την οποίαν μας κατηύθυνον κακοί Έλληνες και να δημιουργήσωμεν υγιείς βάσεις διά την ταχείαν επάνοδον της χώρας εις τον αληθώς ορθόδοξον κοινοβουλευτικόν βίον.

Κηρύσσομεν την συναδέλφωσιν. Από της στιγμής αυτής δεν υπάρχουν δεξιοί, κεντρώοι αριστεροί. Υπάρχουν μόνον Έλληνες οι οποίοι πιστεύουν εις την Ελλάδα, εις ένα ευγενές ανώτερο και πλήρες ιδεώδες της αληθούς δημοκρατίας και όχι της δημοκρατίας του πεζοδρομίου, της οχλοκρατίας και της αναρχίας. Όταν οι Έλληνες είναι ηνωμένοι θαυματουργούν. Υπάρχουν βεβαίως και ελάχιστοι εφιάλται, δημαγωγοί ασυνείδητοι, καιροσκόποι και κατ' επάγγελμα αναρχικοί.

Αυτοί επεδίωξαν να μας διχάσουν και να μας ονομάσουν αριστερούς, κεντρώους, κεντροαριστερούς και δεξιούς. Επεδίωξαν να ενσταλάξουν εις την ψυχήν μας με κάθε τρόπον το μίσος των μεν προς τους δε. Επεδίωξαν να μας φανατίσουν και να μας εξωθήσουν

εις τον αλληλοσπαραγμόν. Αυτούς τους ελαχίστους υβριστάς θα απομονώσωμεν και όλοι ημεείς οι άλλοι Έλληνες ηνωμένοι θα βαδίσωμεν προς τα εμπρός την οδόν του προς την πατρίδα καθήκοντος, της αρετής.

Προς την ριζικήν αλλαγήν, προς την ευημερίαν και την πρόοδον, ο βασικός μας στόχος είναι η κοινωνική δίκαιον, η δίκαια κατανομή του εισοδήματος, η ηθική και υλική εξύψωσις του κοινωνικού συνόλου και ιδιαιτέρως των αγροτών και εργατών και των τελευταίων τάξεων.

Η φροντίς της κυβερνήσεως θα στραφή αμέριστος προς την νεολαίαν και τα προβλήματα της.

Μετά την παγίωσιν ομαλού ρυθμού και την δημιουργίαν των καταλλήλων προς τούτο συνθηκών το ταχύτερον δυνατόν, θα επανέλθη η χώρα εις τον κοινοβουλευτισμόν επί υγειούς βάσεως ώστε η αποστολή της Κυβερνήσεως θα έχη λήξει. Προς αποστροφήν του διχασμού και της ετοιμού να εκσπάση εμφυλίου συρράξεως, η οποία οδηγεί εις αιματοχυσίαν και κοινωνικήν και εθνικήν καταστροφήν, η Κυβέρνησις προέβη εις την κήρυξιν του στρατιωτικού νόμου καθ' άπασαν την χώραν.

Η Κυβέρνησις δηλοί κατηγορηματικώς ότι είναι αποφασισμένη να φέρη εις πέρας διά παντός μέσου και με ταχύν ρυθμόν την βαρείαν αποστολήν την οποίαν ανέλαβεν είναι αποφασισμένη να εκπληρώση εις το ακέραιον τας υποχρεώσεις έναντι του Ελληνικού λαού. Επικαλείται την καθολικήν συμπαράστασιν του πληθυσμού διά την πραγματοποίησιν του σκοπού της. Ζητεί πλήρη πειθαρχίαν προς το κράτος, όπως συμβαίνει εις όλας τας πολιτισμένας χώρας.

Διότι πραγματική ελευθερία υπάρχει εκεί όπου υπάρχει νόμος, εκεί όπου η ελευθερία του ενός φθάνει μέχρι το σημείον εις το οποίον αρχίζει η ελευθερία του άλλου.

Η Κυβέρνησις οφείλει να προειδοποιήση κατά τον πλέον κατηγορηματικόν τρόπον ότι οιαδήποτε αντίδρασις εις το εθνικόν της έργον της αλλαγής οποθενδήποτε προερχομένη θα παταχθή πάραυτα διά παντός εις την διάθεσιν της μέσου.

Ζήτω το Έθνος.

Ζήτω ο Βασιλεύς

Ζήτω η αιωνία Ελλάδα.

Στις προγραμμαστικές του δηλώσεις ο νέος Πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Κόλλιας διαβεβαίωσε ότι θα συνέχιζε τις προσπάθειες για ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα:

"Θα οδηγήσωμεν διά διαπραγματεύσεων και δι' ειρηνικής οδού το μέγα εθνικόν θέμα, το Κυπριακόν, εις εθνικήν λύσιν: Την Ένωσιν της Κύπρου μετά της Μητρός Ελλάδος χωρίς να παραγνωρίζωμεν τα δικαιώματα της μειονότητος".